

Дата народження геніального скульптора: нове підтвердження

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державного історико-культурного заповідника м. Острог

Ще не так давно рік і дата народження скульптора **Томаша Оскара Сосновського** залишалися невідомими. Незаперечним був лише факт, що він народився в Новомалинському замку Яна Канута Малинського – одного з головних фундаторів костелу й монастиря капучинів в Острозі (нині православний храм преподобного Федора Острозького і старомонастирський корпус Національного університету «Острозька академія»). Дочка і спадкоємиця власника замку (на той час уже покійного) Касильда була одружена зі Станіславом Сосновським – майбутнім маршалком Острозького повіту, за яким, найімовірніше, таких-сяких маєстостей не рахувалося.

Свого часу З. Батовський як час народження скульптора наводив 12 грудня 1810 р., а О. Рагг натомість подавав 1813 р. Порівняв довго найбільш вірогідно вважали саме останню дату, адже її підтверджував некролог від 27 січня 1886 р., у якому говорилося, що скульптор помер у Римі у віці 73 років.

Не так давно добре відомий читачам «Замкової гори» кандидат історичних наук **Ігор Тесленко** (викладач Києво-Могилянської академії і керівник Центру дослідження спадщини князів Острозьких при НаУОА) віднайшов у Державному архіві Волинської області документ про дату хрещення Томаша Оскара. Це запис латинською мовою у ме-

тричній книзі хрещень Острозького костелу за 1801 – 1817 рр.:

«Острозька парафія. Новомалин. Року Господнього 1812, дня 21 грудня ... (?) отець Ремігій (?) капучин Острозького конвенту охрестив ... немовля на ім'я Оскар-Томаш, сина ясновельможних панів Станіслава (капітана якогось підрозділу? російських військ) і Касильди з Малинських Сосновських. Хрещені батьки: шляхетний Каспер Махніцький і шляхетна Юлія Лістовська (дочка чи дружина майора російських військ?)» (Переклад І. Тесленка).

Отже, якщо майбутній скульптор був охрещений 21 грудня 1812 р., цілком вірогідною датою його народження можна вважати 12 грудня 1812 р. Нагадаємо, що 12 грудня в одного з біографів Т. О. Сосновського вже фігурувало, але було вказано 1810 р. Детальніше про це можна прочитати в повідомленні **Миколи Бендюка** «Дата народження скульптора Томаша Оскара Сосновського в одному з випусків Острозького краєзнавчого збірника».

А нещодавно – напередодні 207-ї річниці з дня народження скульптора – ми відшукали нове підтвердження архівної знахідки Ігоря Тесленка. У фондах КЗ «Державний історико-культурний заповідник м. Острога» віднайдено документ під назвою

«Сповідний розпис парафії Острозького Успенського костелу, що знаходиться в Острозькому і Дубенському повітах Волинської губернії, за 1866 рік». У розписі подано за місцем їх постійного проживання прізвища кількох тисяч парафіян римо-католицького віровизнання. Список вірян-католиків Новомалина розпочинається з дворянина Томаша Оскара Сосновського 54 року. Отже, датою народження скульптора – парафіянина Острозького костелу Успішній Діви Марії – є 1812 рік.

Ця архівна знахідка й деякі інші нові відкриті документи до біографії Томаша Оскара Сосновського з фондів нашого заповідника 11 грудня цього року були презентовані на урочистостях в Рівненському обласному краєзнавчому музеї з нагоди річниці з дня народження нашого великого земляка. Його ім'я вже увічнено в назві однією острозької вулиці і присвоєно сільській школі його малої батьківщини в Новомалині, де встановлено меморіальну дошку. На урочистостях у Рівному також обговорювали проект спорудження пам'ятника скульптору в Острозі.